

Transpozice směrnice RED III: Návrh zákona o urychlení využívání OZE a jeho vazby na JES

Konference o jednotném environmentálním stanovisku, 6. – 7. června 2024

Směrnice RED III

- Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/2413 ze dne 18. října 2023, **kterou se mění směrnice (EU) 2018/2001**, nařízení (EU) 2018/1999 a směrnice 98/70/ES, pokud jde o podporu energie z obnovitelných zdrojů, a zrušuje směrnice Rady (EU) 2015/652.
 - Novelizovaná směrnice (EU) 2018/2021 => tzv. **směrnice RED III**.
- Směrnice (EU) 2023/2413 je platná od 20. listopadu 2023.
- **Transpoziční lhůta**: částečně do **1. července 2024** (např. povolovací postup pro záměry mimo AZ), ve zbytku do **21. května 2025**.

Transpozice v ČR

- **Plán legislativních prací vlády 2024:** Návrh zákona o vymezování oblastí pro zrychlené zavádění obnovitelných zdrojů energie a o změně některých souvisejících zákonů – bez RIA – předložení vládě 6/2024 – účinnost 1/2025.
- => ve spolupráci **MŽP+MMR+MPO** připravujeme Zákon o urychlení využívání obnovitelných zdrojů energie a o změně souvisejících zákonů („**ZOZE**“).
- **Předpoklad předložení návrhu ZOZE do MPŘ: v horizontu 1-2 týdnů.**
- **=> Návrh ZOZE se bude dále měnit – prezentace slouží pouze k představení požadavků směrnice RED III a východisek navrhované právní úpravy.**

Povolování záměrů OZE – režimy

- **Směrnice RED III, a tedy i návrh ZOZE rozlišuje proces:**
 - Povolování záměrů OZE **mimo oblasti** pro urychlení využívání OZE.
 - Povolování záměrů OZE **v oblastech** pro urychlení využívání OZE.
- **„Záměr OZE“** = stavba nebo zařízení pro výrobu energie z OZE nebo stavba nebo zařízení využívající kombinaci různých druhů OZE, včetně
 - **změny** tohoto záměru,
 - **připojení** tohoto záměru k distribuční a přenosové soustavě,
 - stavby nebo zařízení pro **ukládání energie** o kapacitě přiměřené energii vyráběné tímto záměrem nebo skupinou těchto záměrů na stejném místě,
 - **další technické a dopravní infrastruktury** nezbytné pro provoz tohoto záměru,
 - staveb, zařízení a jiných opatření sloužících k **vyloučení nebo zmírnění nepříznivých dopadů** tohoto záměru do území.

3 kroky pro povolení záměru OZE v oblasti pro urychlení využívání OZE

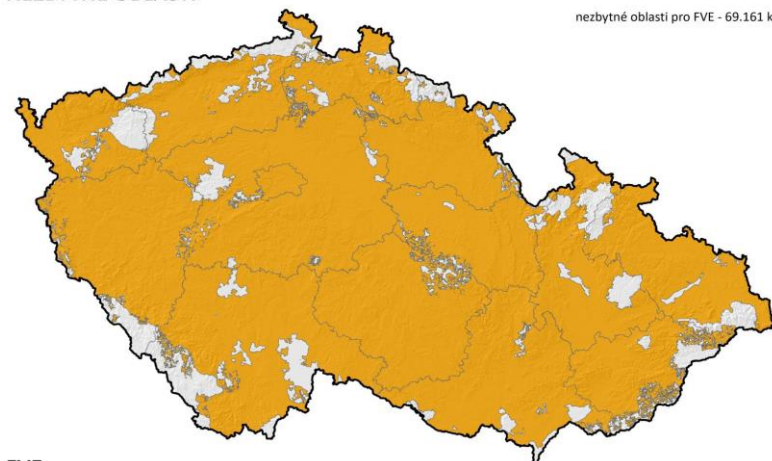
- **Směrnice RED III předpokládá postup ve 3 krocích:**
 - **1. krok** – koordinované mapování nezbytných oblastí
 - **2. krok** – vymezování oblastí pro urychlení využívání OZE
 - **3. krok** – povolování projektů v těchto oblastech
- Nezbytné oblasti jsou nadřazenou množinou, v jejichž rámci mají být vymezovány oblasti pro urychlení využívání OZE.
- Zjednodušený proces povolování záměrů OZE se uplatní ve vymezených oblastech pro urychlení využívání OZE.

Nezbytné oblasti

- Nezbytné oblasti budou vymezeny jako **specifické oblasti v PÚR ČR**.
- Mimořádná aktualizace PÚR ČR probíhá na základě usnesení vlády ze dne 24. dubna 2024 č. 272 => vymezení nezbytných oblastí **pro FVE a VTE**.
- Vedle kritérií podle směrnice RED III jsou z nezbytných oblastí vyloučeny také lokality soustavy Natura 2000, národní parky a I. a II. zóny CHKO.

NEZBYTNÉ OBLASTI

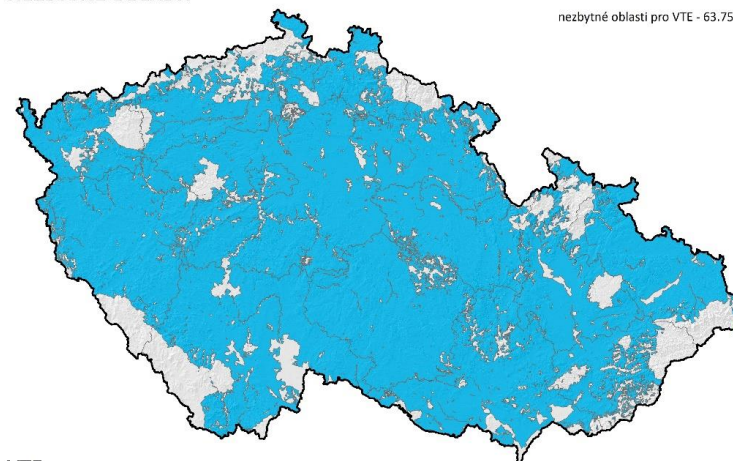
Legenda
nezbytné oblasti pro FVE - 69.161 km²

FVE

NEZBYTNÉ OBLASTI

Legenda
nezbytné oblasti pro VTE - 63.753 km²

VTE

Oblasti pro urychlení využívání OZE

- **Oblasti pro urychlení využívání OZE budou vymezovány...**
 - v rámci **nezbytných oblastí** (pro odpovídající druhy OZE),
 - mimo území představující „**červený limit**“ (např. Natura 2000, ZCHÚ) – dle nařízení vlády,
 - za využití **nástrojů územního plánování** – na třech úrovních:
 - Oblasti místního významu – v územním plánu,
 - Oblasti nadmístního významu – v zásadách územního rozvoje,
 - Oblasti celostátního významu – v územním rozvojovém plánu,
 - po posouzení v rámci **SEA** (+ příp. naturové posouzení) a za **účasti veřejnosti**.
- **Termín 21. 2. 2026** => ČR má vymezit takové množství AZ, aby jejich celková rozloha byla významná a aby přispívaly k plnění cílů stanovených ve směrnici RED III. Další oblasti mohou být vymezovány i po 21. 2. 2026.

Podmínky a zmírňující opatření

- Směrnice RED III požaduje, aby pro oblasti pro urychlení využívání OZE byly stanoveny individuální podmínky a zmírňující opatření...
 - ... aby se **zabránilo** možnému nepříznivému dopadu na životní prostředí, nebo aby se tyto dopady **výrazně omezily**, popř. aby se zajistilo, že budou přiměřeně a včas uplatněna vhodná zmírňující opatření s cílem zajistit dodržování povinností stanovených ve vyjmenovaných ustanoveních unijních směrnic (=> stanoviště a druhy, ptáci, voda).
 - Musí být **zaměřeny (1) na specifika jednotlivých oblastí, (2) na technologii, která tam má být zavedena a (3) na zjištěný dopad na životní prostředí.**
 - Dodržování podmínek a zmírňujících opatření podle směrnice vede **k předpokladu, že projekty vyjmenovaná ustanovení směrnic neporušují.**

Podmínky a zmírňující opatření – ÚO

- K vymezení oblasti dojde typicky **změnou příslušné ÚPD** + současně bude pro každou oblast pořízeno také **územní opatření**.
- **Územní opatření o podmínkách pro oblast pro urychlení využívání OZE:**
 - Jedná se o územní opatření **podle stavebního zákona** (nový druh).
 - Samostatné **opatření obecné povahy** (účast veřejnosti, přezkum).
 - Výkres v měřítku katastrální mapy => návrh může být zpracován v potřebné míře podrobnosti => odpovídající podrobnost posouzení v rámci SEA => možnost stanovení **podrobných podmínek** pro každou oblast pro urychlení využívání OZE.
- **Důvody pro požadavek na pořízení územního opatření:**
 - Neobvykle vysoká podrobnost podmínek vyplývající ze směrnice RED III.
 - Požadavek na možnost výjimky z podmínek v územním opatření z důvodu proměnlivosti vstupních předpokladů v oblasti druhové ochrany, přitom právě druhovou ochranu směrnice RED III požaduje podmínkami stanovenými při vymezení oblastí řešit.

Podmínky a zmírňující opatření – ÚO

- **Pořízení územního opatření společně s ÚPD:**

- ÚPD+ÚO bude schvalovat zastupitelstvo obce (s ÚP) / zastupitelstvo kraje (se ZÚR) / vláda (s ÚRP). Proběhne 1 SEA, 1 společné jednání, 1 veřejné projednání.

NEBO

- **Samostatné pořízení územního opatření:**

- Je-li původní územní opatření zrušeno *nebo* na základě přechodných ustanovení ZOZE.

- **Změny územního opatření:**

- **Společně se změnou ÚPD** – mění-li se vymezení oblasti pro urychlení využívání OZE.
- **Samostatně** – je-li nutné změnit pouze podmínky v územním opatření.

Podmínky a zmírňující opatření – ÚO

- **Návrh a stanovení podmínek a zmírňujících opatření v územním opatření:**
 - **Zpracovatelský tým návrhu:** projektant ÚPD + osoba s autorizací SEA/EIA + osoba s autorizací podle § 45j zákona o ochraně přírody a krajiny.
 - Osoba s autorizací podle § 45j zákona o ochraně přírody a krajiny zajistí **průzkum** výskytu volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin.
- **Stanoviska dotčených orgánů:** Pokud je dotčený orgán příslušný uplatnit stanovisko k ÚPD, je také příslušný uplatnit stanovisko k územnímu opatření.
 - **+ Zvláštní úloha příslušného orgánu JES (KÚ).**
- **Podmínky a zmírňující opatření v územním opatření (OOP) => závaznost.**

Podmínky a zmírňující opatření – ÚO

- **Příslušný orgán JES (KÚ) uplatní stanovisko k návrhu územního opatření (jako dotčený orgán) z hlediska jeho souladu s podmínkami stanovenými jinými právními předpisy pro vydání:**
 - souhlasu se zásahem do významného krajinného prvku podle § 4 odst. 2 ZOPK,
 - povolení odchylného postupu při ochraně volně žijících ptáků podle § 5b odst. 1 ZOPK,
 - povolení výjimky ze zákazu ničit, poškozovat nebo upravovat jeskyně podle § 10 odst. 2 ZOPK,
 - souhlasu k činnostem, které by mohly snížit nebo změnit krajinný ráz podle § 12 odst. 2 ZOPK,
 - souhlasu k činnostem v ochranném pásmu zvláště chráněného území podle § 37 odst. 2 ZOPK,
 - povolení výjimky ze zákazů u zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů podle § 56 ZOPK,
 - souhlasu s odnětím zemědělské půdy ze zemědělského půdního fondu podle § 9 zákona o ochraně zemědělského půdního fondu,
 - souhlasu s dotčením zájmů chráněných lesním zákonem podle § 14 odst. 2 lesního zákona,
 - rozhodnutí o odnětí pozemků plnění funkcí lesa nebo o omezení využívání pozemků pro plnění funkcí lesa podle § 16 lesního zákona.

Jednotné environmentální stanovisko

=> Na projektové úrovni – zvláštní proces vedoucí k vydání JES...

- Stavebník připraví projekt (záměr OZE) pro povolení stavby tak, aby dodržel podmínky a zmírňující opatření stanovené v územním opatření.
- Příslušný orgán JES **zkontroluje, zda záměr splňuje podmínky a zmírňující opatření podle územního opatření** (ty, které se týkají jeho působnosti).
 - Nesplňuje-li záměr OZE podmínky podle územního opatření => nesouhlasný JES.
- Příslušný orgán JES (ve spolupráci s příslušným úřadem EIA) **ověří, zda záměr OZE nepodléhá EIA** – provede tzv. „kvasiscreening“ (jen u záměrů EIA).
 - Vyžadováno mezistátní posuzování EIA / vysoká pravděpodobnost neočekávaných významných nepříznivých vlivů na životní prostředí => záměr podléhá EIA (rozhodnutí).

Jednotné environmentální stanovisko

- **Většina správních úkonů posouzených při vymezení oblasti se nevydává v rámci JES ani samostatně – podmínky jsou již v územním opatření.**
- **Odchylka 1 – změna okolností** – příslušný orgán vydá JES namísto správních úkonů uvedených v § 13 odst. 2 písm. a) až f) a h) pouze v rozsahu nově zjištěných skutečností, které nemohly být zjištěny dříve, a to jen v rozsahu změny podmínek.
- **Odchylka 2 – odnímání ze ZPF a z PUPFL** – ve vztahu ke správním úkonům neuvedeným v § 13 odst. 2 písm. a) až f) a h), namísto kterých se vydává JES, postupuje příslušný orgán podle zákona o jednotném environmentálním stanovisku.
 - § 13 odst. 4 ZOZE: Součástí stanoviska příslušného orgánu [k návrhu územního opatření] je dále také **předběžná informace o tom, za jakých předpokladů lze vyhovět žádosti o JES z hlediska podmínek pro vydání správních úkonů uvedených v odstavci 2 písm. g) a i).** Předběžná informace je platná po dobu účinnosti územního opatření.
 - § 139 SŘ: Předběžná informace přestává platit, dostala-li se do rozporu s právním předpisem, který nabyl účinnosti po jejím vydání, nebo došlo-li ke **změně okolností** rozhodných pro její obsah.

Kontrola, nápravná opatření, přestupek

- **Dle ZOZE bude příslušný orgán JES také...**
 - **kontrolovat dodržování** podmínek a zmírňujících opatření stanovených v územním opatření na základě jím vydaného stanoviska,
 - v rozsahu svých pravomocí vymezených jinými právními předpisy **ukládat opatření k nápravě** závadného stavu vzniklého neplněním těchto podmínek a zmírňujících opatření,
 - **projednávat přestupek** spočívající v porušení některé z podmínek nebo některého ze zmírňujících opatření stanovených pro realizaci nebo povolení záměru OZE v územním opatření.

V čem spočívá usnadnění?

- Výrazně **přibude předem známých podmínek** a tím se oproti současnému stavu rozšíří okruh otázek, které byly vyřešeny již ve fázi územního plánování (při vymezení oblasti) a není tedy nutné řešit je na projektové úrovni.
- Za předpokladu splnění podmínek podle směrnice RED III (*kvasiscreening*) **nebude nutné provést EIA**.
- Lhůty dle RED III: **Do 12 měsíců** (příp. +6) má být o projektu rozhodnuto.

Děkuji za pozornost

Ministerstvo životního prostředí

@mzpcr

@ministerstvo_zp

Ministerstvo životního prostředí

@ministerstvozivotnihoprostredi